

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 19. sušca 1869.

List 12.

Cerkvene pesmi.*)

Prestavlja J. Bilc.

(Dalje.)

V petek po 4. postni nedelji.

V praznik presvete kervi Gospoda Jezusa
Kristusa.

I.

Veselih glásov naj ceste odmevajo,
Mestjanom čela žaré naj se radosti,
In v redu stopa naj z baklami svitlimi
Množica mladih in starih.

Na terdem lesu izdihnili Zveličar je,
Prelil je kervco predrago za grešnike;
Spodobi nam se, da solze saj točimo,
Ko se tega spominjamo.

Človeka rodu nesrečo rodila je
Veliko stara pregreha Adamova:
Nedolžnost, milost Adama je novega
Življenje svetu vernila.

Vpitje močno iz neba visokega
Zaslišal Oče je Sina terpečega,
Tem bolj vtolaži ga kervcu precenjena,
Da kazni nam prizanesa.

Kdor koli s kervjo obleko opere si,
Izmije madeže, krasen ko rože cvet
Postane, sličen krilatim je angelom,
In všeč je rajskemu Kralju.

Od prave steze naj nihče ne vmakne se,
In cilj naj vsakdo doseže; dodelil bo
Plačilo Stvarnik neskončni preblaženo,
Ki vedno tek naš podpira.

Oj, bodi Oče nebeški nam milostljiv,
Da tiste, ktere odkupil si s Sinovo
Kervjo in polniš s Tolažnika milostjo,
Sprejmeš v visočine nebeške. Amen.

II.

Maščeval se je z deževjem
Stvarnikov pravični serd,
Svet potopil je hudobni,
Noe le je rešen bil:
Čudna moč ljubezni svete
Je oprala svet s kervjó.

Zemlja srečna porošena
Z dežjem neprecenjenim,
Ki prej ternje je nosila,
Zdaj rodi cvetličice;
In grenkobe spremenile
Prešnje so se v sladki med.

Zgubil takrat moč strupeno
Zlobni zmaj, zaverženi,
Kervoločna zvrč zgubila
Ne'zrekljivo je divjost.
Tako zmago pridobilo
Krotko Jagnje ranjeno.

O modrosti globočina,
Ne razumljena nikdar!
O miloba serca mil'ga,
Bodi slávljena vsikdar!
Suženj bil je smerti vreden,
Kralj prestane kazni zauj.

Ko razžálili smo z grehom
In serdili Večnega;
Takrat glasno govoreča
Kri za nas naj govori.
In nasledkov britkih množica
Takrat naj umakne se.

Hvali naj Te svet odrešen,
Drage dare hrani naj
Večno-srečnega življenja
Darovavec vsmiljeni,
Ki z Očetom, z Duhom Svetim
Kralj si blagi vekomaj! Amen.

III.

Češčene rane Kristusa,
Ljubezni vé dokazi sté;
Iz vas, ko iz živih virčikov,
Rudeča vedno teče kri.

Bolj svitle ste ko zvézdice;
Dišeče bolj ko vertnice;
Bolj cenjene ko biserji.
In slaje ste ko sladki med.

Odperto pribežališče
Ste dušam našim, rane vé;
Ne seže divja jeza tje
Razserdenih protivnikov.

O koliko Jezus v dvoru nag
Udarcev groznih je prejel!
Na truplu koža ránjena
Cedi neštete kapljice.

Zahvala Njemu, ki sedi
Na desni strani Očetovi;
K' je kri predrago za nas dal,
In Svetega Duhá poslal! Amen.

Premilo čelo, o gorjé!
Prebada krona ternjeva;
In žebliji ojstri skrivljeni
Roke, noge prebadajo.

In ko izročil je voljno
V ljubezni dušo presvetó,
Mu z mečem persi ranijo,
Mokrota dvojna 'z njih rosi.

Da je rešenje zveršeno,
Prelije zadnjo kapljico;
Pozabil nase Jezus je,
Kervi ni srage ohranil si.

Stopite sem, ki madeži
So greha vas oskrunili;
Kdor vmije v vodi blagi se,
Očisti vsih se hudobij.

Občutki pred Božjo martro.

Moj Bog! na križu vidim Te viseti
Prepletena je s ternjem Tvoja gláva,
Vse truplo ranjeno Ti v Kervi plava:
Al je mogoče toliko terpeti?

Moj sin! mogoče mi je to terpeti,
Pa več zakaj? Ker ves gorim ljubezni,
Da tebe le ozdravim vse bolezní
In moreš vedno srečno ti živeti.

O duša, kaj pa ti Bogú darila
Za vse boš, kar od Njega si dobila:
Zlatá, srebrá, kaj tač'ga, kar si bodi?

Nikar! On tirja samo serce tvoje, —
Pa célo, ne raztergano na dvoje:
Oh pusti vse, — za Jezusom le hodi!

Josip Furlani.

*) V zadnji Danici naj se popravijo pogreške tiskarne, ktere zeló motijo smisel: V 1. pesmi v četerti kitici namesto „krono v temo vderto“ „krono v teme vderto.“ — V III. pesmi 3. kitici namesto „s ternjem ranjen“ naj se bere „s ternjem ranjena.“ —

Pred Božjim grobom.

Zvečer veliki petek gre k Pilati
Arimatejec Jožef, vernik pravi,
„O daj,“ mu reče, „da se Jezus spravi,
Da smem Ga s križa kamorkoli djati!“

Ko mu glavár dá prosto ž Njim ravnati:
Ga sname zdajci z Nikodemom z lesa,
V grob déne Ga, kjer ni b'lo še telesa; —
Glej Jezusa že v skali tam ležati!

Kedaj pa ti Bogá že s križa vzameš,
Pripraviš grob Mu: serce svoje,
In za pokoro se prav pridno vnameš?

Oh dragi! vniči pekla vse povere,
S solzami spiraj, kar je v serci gerdo;
Le berž, le berž! — ne bodi jeklo terdo!

Josip Furlani.

Vera in njeni nasprotniki.

3. Ali naj vsak v pekel pride, ki drugač misli, kakor mi? pravijo na dalje. Le tisti pride v pekel, kdor sam hoče, ker Bog ne nevernikom in ne krivovercem svoje previdnosti ne odtegne. Jaz pa prasham: Ali naj vsi ljudje v nebesa pridejo, naj mislijo, kakor hoté? Po čemu je prišel Sin Božji na zemljo in je vero vstanovil? Zakaj je druge vere odpravil? Zakaj je slovesno rekel, da bo tisti, kdor va-nj ne veruje, pogubljen? Kaj, ali je toliko postav dal, toliko kazen napovedal, in kar je še več, toliko ponižanja preterpel, ko je naš učenik postal, za to, da ima vsak pravico storiti, kar se mu zljubi? Kaj odgovoriš na to? Katoliška vera uči, da Bog hoče, da se vsi ljudje zveličajo, pa tudi hoče, da zveličanje dosežejo po spolnovanju po njem odkazanih pripomočkov in zapoved; če pa ljudje tega ne storé, ako morejo, jih bo gotovo zaverigel. Kar ljudi pred bliskom in treskom božje pravice obvaruje, je nezadolžena nevednost, ktera se ne dá premagati, kajti ljudje je ne poznajo. V tacih okoliščinah pa Bog svojo gnado dá, da ljudje začno to delati, kar jim je potrebno, in po tem takem jim je mogoče to storiti, kar poprej niso mogli. Bog turka ne bo s tem zveličal, da ga v neveri živeti pusti, ampak on ga s svojo gnado vleče k resnici, ktero spoznati mu je treba, ako hoče zveličanje doseči. Če turek božji gnadi zadostuje, bo zveličan, če ji pa nasprotuje in v nevernosti ostane, bo žalostno poginil in za njegovo dušo se je zelo bati. Tedaj tisti, ki drugač mislijo, kakor mi, ne pridejo zaradi tega v pekel, ker drugač mislijo, ampak zavoljo tega, ker z gnado ne delajo, ktero jim je Bog za izveličanje dodelil, in ker po lastni krivdi do tega ne pridejo, prav misliti, kakor bi morali.

Nad temi besedami ni treba dvomiti zaradi nespametnega milovanja, tudi ne zaradi pesniškega mehkočutja, in tudi ne zaradi strastnega človekoljubja. Gospod, ki je človeka vstvaril in odrešil, ga tudi kaj bolj ljubi, kakor mi; če je pa tako sklenil, mi nimamo nikakoršne pravice njegovih sklepov podirati in njegovi sveti previdnosti naših kratkovidnih misel podtikati.

Poglejmo še, kakšne posledice zamore tako mehkočutje imeti. Podêre vse delo Jezusa Kristusa in podpiše potni list vsim zmotam! Vi terdite v resnici, Bog tistih ne more zavreči, ki drugač mislijo, kakor mi, ter obračate to izreko na protestante, nevernike in na vse tiste, ki imajo nekoliko znanosti o Jezusu Kristusu. Vpraša se pa nadalje, ali ni mogoče, da pride še kak bolj mehkočuten in razširi pomen omenjenih besedi še na muhamedane in druge nevernike, ter pravi: zakaj bi pa ti zveličani ne bili?!

Če enkrat to načelo obvelja, in če je serce zado-
sti široko za milovanje, ne vem zakaj bi se večno zve-

ličanje tudi ne raztegnilo nad racionaliste, panteiste in deiste, ki se naposled niso nič drugač pregrešili, kakor da so Boga na svoj način častili. Po tem takem tudi prostodušniki ne bodo pogubljeni, sej niso v nič drugem se pregrešili, razun v tem, da niso tako mislili, kakor mi, in še več! Neron, Judež, sami hudobni duhovi v peklu — kaj so storili? Po svojem so mislili, in nič drugega ne! Ako mehkočutje postavo daje, potem je kerščanstvo zastonj, kajti vsakdo, kdor po svoje misli, bo enako zveličan.

To je verhunec zmešnjav! Bog je resnica, pravica, svetost in ne samo usmiljenost, in Kristus je učil: Kdor veruje in je keršen, bo zveličan; kdor ne veruje, bo pogubljen, in tako mora biti. Apostelj pravi: „Brez vere je nemogoče Bogu dopasti,“ tedaj je vera potrebna. Ravno tisti apostelj stavi krivoverstvo poleg moritve in prešestva, ter zagotavlja, da tisti, ki vedoma krivoverec ostane, ne bo nebeškega kraljestva podedoval. Je tedaj očitno iz nebeškega kraljestva izločen.

Ti in neštevilni drugi izreki sv. pisma, veljava sv. cerkve, ustno izročilo sv. očetov, vse to nas zagotavlja, da zunaj vere Jezusa Kristusa ni zveličanja. Toraj ni zadosti misliti, da smo v resnici, ako je mogoče drugač misliti.

Ako morajo vsi ljudje, neverniki kakor krivoverci, vse storiti, kar morejo, da sčasoma k spoznanju resnice pridejo, kako se bodo opravičevali volterjani in drugi prostomisleži, ki v sredi med nami katoličani živé? Ti zametujejo in zaničujejo kerščanstvo, ko so ga že spoznali; zametujejo ga, da vstrežajo svojim spačenim srcem; zametujejo ga vkljub vsemu grizenju vesti, ktero dobro občutijo. Neizrekljivo razžalujejo Gospoda, ki jih je po svoji neskončni dobrotljivosti razsvetlil, in na vse to se prederznejo zahtevati, naj jih božja milost še zveliča! Kaj menite, da je Bog taki, da bo na vaše besede svoje neskončne sklepe vam za ljubo spremenil, svoje besede na laž djal, od kazni odjenjal in na stežaje nebeške vrata odperl?..

O nesramno prevzetovanje tacih slabih červov, mislili bi kmalo, da Bog brez njih živeti ne more! Pač mora vsak prepričan biti, da krivemu milovanje drugega krivega nič ne pomaga, ako sodnik izreče, da bo brez usmiljenja sodil. (Dalje nasi.)

Skerb za čistost nad vse.

Cita ni poznala lepši lastnosti, kakor je devištvo. Vedno devištvo ohraniti je bila sklenila. — Torej ji je bila vedna skerb, da bi si čistost neomadežano ohranila. Z vso prizadevnostjo je čula nad svojimi očmi, da gotovo ni nič pogledala, kar bi ji zbudilo hudobne in nespodobne misli; ogibala se je vsega nepotrebne govorjenja in znanja z osebami moškega spola; molila je veliko in delala pridno, imela je pregovor: „Roke pri delu, serce pri Bogu.“ Da bi se ložeje branila vsim nevarnostim, je prejemale pogosto ss. zakramente. Kako resno in določno je pazila na svojo nedolžnost, kaže posebno ta-le prigodek. Hudoben in prederzen človek, ki je služil v ravno tisti hiši, kakor Cita, je bil do nje prav strasten; ko je bila nekdanj sama, ji razodene gerdo nagnjenje, ali ona ga je zavrnila, kakor vselej. Ker pa le še vanjo tiši in silo dela, vse prošnje in protenje pa je zastonj; tedaj mu Cita z nohtmi tako razpraska obličje, da je osramoten zbežal. Ako se napade naj boljše in naj lepše, kar človek ima, to je, nedolžnost, mora se devica krepko braniti, in raji vse terpeti in poskusiti, kakor se oskruniti dati. — Gospod vidi razpraskani obraz svojega služabnika in hoče vediti, od kod je to. Odkritoserčno je povedala Cita vso dogodbo, da bi se ne zlagala, akoravno bi bila iz ponižnosti in

sramožljivosti vse raji zamolčala. Poznavši visoko vrednost deviškega stanú, si je prizadevala iz kerščanske ljubezni tudi drugim poslom ohraniti devištvo. —

Akoravno je Cita visoko cenila deviški stan, vendar ni zaničevala tistih nesrečnih, ki so zapravili nedolžnost. Njena ljubezen je bila tolika, da je očitne grešnice pod streho jemala, jim jesti, še celo svojo lastno posteljo dajala in sama na golih tleh spala, ter je takim grešnicam pri taki priložnosti na serce govorila, da bi svoj nesrečni stan spoznale, se spokorile in rešile svoje duše večnega ognja. Ako ni pri človeku čistosti, pomagajo mu tudi druge čednosti malo ali celó nič ne, ker le čistost v zvezi z dobrimi deli dopade Bogu. Sv. Gregor papež pravi: „Nec castitas magna est sine opere bono, nec opus bonum est aliquod sine castitate.“ (Brez dobrih del ni velike čistosti, in brez čistosti ga ni dobrega dela.) Ni pa bila Cita samo nedolžna, temuč na njej so se svetile tudi druge čednosti, ktere so kerščanskemu poslu in pobožnemu kristjanu neogibno potrebne. Bila je pridna, zvesta in pokorna v vsem, kar ni bilo zoper Božje in cerkvene zapovedi. Bila je pobožna, molila je veliko in vendar je delala pridno in ni zamujala svojih dolžnost; bila je poterpežljiva, miloséčna. Prav posebno je častila prečisto Devico Marijo in prosila jo je za moč, da bi mogla posnemati njene čednosti; rada je tudi premišljevala terpljenje Kristusovo, in nakladala si je prav hudo in terdo pokoro. Do ubogih je bila prav usmiljenega serca; vse, kar je imela, je delila med uboge: jedila, obleko, zaslužek in darila, ki jih je od svojega gospoda prejemale. Akoravno je bila Cita tako pobožna in pridna, so jo vendar drugi posli zasramovali, jo s hinavko pitali, sovražili, preganjali in jo z obrekovanjem tudi pri hišnem gospodu ob dobro ime pripravili. Tudi njo so zadele besede aposteljnov: „Vsi, ki hočejo v Jezusu pobožno živeti, morajo preganjanje terpeti.“ Kaj pa je Cita storila? Preterpela je vse poterpežljivo, odpustila svojim nasprotnikom, in molila je za svoje sovražnike. Zadnjič se vendar poslom in gospodu oči odpró, spoznali so svojo krivico in začeli so jo spoštovati in ljubiti. — Gospod ji izroči odreje svojih otrok in nadzorništvo čez domačo reč.

Zavoljo teh prednosti Cita ni bila prevzetna, ampak še bolj ponižna, in prizadevala si je zvesto spolnovati svoje težke dolžnosti. Ko se je Cita postarala, oprostil jo je gospod vsacega dela in ni bila več keršenica, ampak prijalica rodovine; ali ponižnost njena ji je branila kako prednost pred drugimi imeti in ostala je še keršenica in delala pridno. Njen navadni pregovor je bil: „Keršenica ni pobožna, če ni delavna; strah pred delom v našem stanu je napačna pobožnost.“ Cita do 60. leta svoje starosti v eni hiši služivši je umerla svetnica, in Jezus, kteremu je zmiraj služila, ji je dal nebeško krono, rekoč: „Dobra in zvesta keršenica, ker si bila v malih rečéh zvesta, te hočem čez veliko postaviti; pojdi v veselje svojega gospoda!“ —n—.

Kaj je to: svobodni zidar (frajmavrar), in svobodno zidarstvo (frajmavrarstvo)?

VI. Prisega.

Kogar niso še masonske poskušnje zadosti prepričale, kakošen revež, kako zanikaren suženj svojih višjih skritih trinogov je prosti zidar, tega mora prepričati prisega, kteri se mora novinec podvreči. Res, tukaj se prav vidi, kakošna uganka, kakošno nasprotje je človek! Može, gospodje, dostojniki, ki naj več govore in pišejo o svobodi, postanejo naj večí jetniki. Može, ki toliko psujejo častitljive in globokopomenljive šege katoliške Cerkve, se dajo kakor opice in medvedje z zavezanimi

očmi okrog vlačiti, pusté seboj berskati kakor uličarski šterkavci, in se brez pomislika tako brezumnim šegam podveržejo! Gospodje, ki nikoli ne morejo dosti opsovati „mračnjakov“ in se sami sebe za ne vém kake „solnčnike“ in svetlosti razglasujejo, po temi kakor slepemišarji svoje otročje poskušnje delajo!

Pa naj govori dalje popisovanje, v kake kleše se frajmavrarji s svojo prisego vtaknejo:

Preden novinec priseže, je še nekaj posebnega.

„Spreobrnjenca,“ kteremu so oči še vedno zavezane, peljejo pred altar priseganja, tam poklekne, brat obrednikar pa mu „kompasovo“ špico nastavi na levo persno stran. Na altarju leži odperito sv. pismo, in na njem leskeč meč.

„Vzdignite se, bratje moji,“ zavpije velečastiti, „in pripravite se. Spreobrnjenec bo prisegel strahovito prisego.“ — Pač da, strahovito prisego, sedaj je konec šavranju, prične se pravo svobodno zidarstvo. Vsi pričujoči se vzdignejo, izderó meče, tirjavec pa prisega bogokletno prisego, ki je taka-le:

„Jez prisegam v imenu naj višega zidarskega mojstra vseh svetov, da nikdar nikoli ne bom razkril skrivnost, znamenj, sezanj, besed, nauk in šeg svobodnih zidarjev, temuč da bodem vekomaj molčal o teh rečéh. Jez obetam in prisegam Bogu, da nikdar nikoli ne bodem razglasil tega, kar se mi je do sedaj odkrilo, in kar se mi odkrije pozneje še, nikdar ne bodem odkril, pravim, ne s pisanjem ne z znamnji, ne z govorjenjem ne z gibljeji, tudi ne bom o tem ne pisal ne tiskal. Če se utegne zgoditi, da prelomim prisego, zadéni me ta-le kazni: z razbeljenim železom naj mi ustnice sežgó, roko odsekajo, jezik izpulijo, vrat prerežejo, truplo pa obesijo v kterikoli snidnici takrat, ko bodo novega brata sprejemali, da se osramoti moja nezvestoba, drugi pa ogroze. Potem naj truplo sežgó, in pepel razvejejo, da mine ves sled mene izdajalca. Pomozi mi Bog, in sveto njegovo evangelije Amen.“

O kako „human!!!“ In taki može se ne sramujejo katol. cerkvi terdobe sužnosti, slepe pokoršine očitati!?!

Nesrečniki vpletajo imé Božje v svoje bogokletne prisege, ter se popolnoma in nepremišljeno izdajajo skrivnostni moči (povelju višjih skritih mavtarjev), ktere ne poznajo, niti jo bodo spoznali; ki jim velevala umoriti, pa morajo slušati in umoriti; ki jim velevala božje in človeške postave prelomljivati, in če ne slušajo, morajo pa poginiti! Ali more pameten in pošten človek priseči tako prisego?

Kedar je tirjavec prisegel, peljejo ga nazaj med stebre. Vsi bratje ga okolobarijo in derže gole meče proti njemu, in je viditi, da on je središče, raz kterega se žarki vsipajo. Obrednikar stoji zadej za njim in se pripravlja, da mu vez sname raz oči, kak drug brat spredej pa mu svetilnico in vnetilni prah moli pod nos. Sleparija se prične v novo.

„Kaj menite, jeli ta čakavec vreden ali ni, da ga sprejmemo v svoje društvo?“ velečastiti vpraša brata prvega nadglednika, ki odgovori: „Da, velečastiti, vreden je.“ — „Česa zahtevate zanj?“ — „Luči.“ In velečastiti slovesno veli: „Bodi luč!“ — Na to trikrat vdari s kladvom, in ko vdari v tretje, pade vez raz oči, vnetilni prah se vname, in oslepljeni spreobrnjenec prvi hip ne vidi drugega, razun plamena, ali koj tudi opazi gole meče, ki reže proti njemu, verli bratje pa mu kriče: „Bog kaznuj izdajalca!“

„Ne bojte se, brat moj,“ spregovori velečastiti, „ne bojte se mečev, ki v vas reže, boji naj se le oni, ki se hlina. Če boste zvesti svobodnemu zidarstvu, česar se nadjamo, zanesite se, da vaz bodo ti meči vsak hip branili (se vé da!); če pa se izneverite, povém vam,

da na zemlji ne iztaknete kota, kamor bi se skrili in ubežali zavihtenim mečem.“

Potem na njegovo povelje peljejo novega brata k altarju, tam poklekne, velečastiti prime na altarju ležeč meč, nastavi špico novemu bratu na glavo, in posveti ga za zidarskega učenca, rekoč: „V imenu velikega zidarskega mojstra svetov in vsled izročene oblasti, naredim in imenujem vas za zidarskega učenca ter souda tej častiti snidnici.“ — Na to vzdigne novega brata, opase mu predpert (birtah) iz belega usnja, in izroči par belih rokavic, ktere mora zidar v snidnici natikati, kar naj kaže, da je nedolžen; verh tega mu dá tudi par ženskih rokavic, ktere naj, če je oženjen ali ne- oženjen vse eno, ktere naj pokloni oni, ki jo „naj bolj čisla!“ — Na zadnje velečastiti novemu udu tudi razkrije znamnja, geslo (parole) in posebne skrivnosti njegove verste, potem pa ga trikrat po bratovski poljubi.

Ne vemo, kake pač so leté posebne skrivnosti, kajti v obredniku „matere snidnice“ trih „svetovnih krogel“ je kar naravnost to-le zapisano: „Učenemu naj se razkrije poveršnost, nikdar ne popolnoma razlaga, ker tudi naj manjša točka se ne dá popolnoma razložiti in umeti, če se celota ne razloži in ne dopové.“

Pa naj je, kar je, novinec je posvečen, snidnica mu ploska, novi zidar se zopet popolnoma napravi, in po tem mu odkažejo njegovo mesto. Brat „govornik“ naredi primeren nagovor, s katerim se konča bogoskrunska sleparija. (Dalje nasl.)

Geramb, Macini in še nekteri drugi.

Znani in močno razširjeni so potopisi silno pobožnega Geramb-a. Nad četert stoletja je, kar je ta mož tudi popisoval, kako nejevera narode vleče k razpreženosti in nepokoršini, kar bo spodkopalo podpornje občanstva. Pravi med drugim: „V občanstvu ste dandanašnji le dve moči: ohranivna moč, pri čimur je keršanstvo začetek in Cerkev središe; razdiravna moč, ki kakor rogovilstvo vse prešinuje, da bi vse razdjala, uke, naprave, moč. Vlade so se vsadile med obojno moč, da bi se zoper obé bojevale. Bojujejo se zoper Cerkev z ostrimi naredbami v imenu domišljevanje absolutne državne nadveličave, ki natorno pravico in pravo prostost teptá; branijo se, kar se dá, s policijo in bodali zoper prekucijsko moč, ktera svoje lastne moči zoper nje obrača. Ako vlade kmali ne zapusté tega stanú, je njih pogin gotov; zakaj očitno je, da moč zamore le takrat obstati, ako se opira na moči družbinstva. Ne gospoduje dolgo, kdor le sam iz sebe hoče gospodovati. Moč mora izhajati od Njega, ki govori: „Po meni kralji vladajo.“ Zanesljivo torej meni Geramb, ako se vlade tesno ne sklepajo s keršanstvom in s Cerkvijo, da bodo po Evropi vsi prestoli padali. „Tudi punt,“ pravi dalje, „se prav butasto moti z mislijo, da na mesto od sebe prekucenjenih vlád bode druge postavil, in da bode s svojimi čisto na razdjanje merečimi nauki vstanovil kaj stanovitnega, nov red. Njegova edina storba bo brezvladje in sad njegovih prizadevanj bodo solze in kri.“

To pa nam ni nič novega, kar je Geramb pisal. Ravno undan se je bralo, da je Macini dal razklic do svojih rojakov, ki je bil pa na Laškem sem ter tje pod pečat djan, ker je Italijane opominjal, da naj bodo pripravljeni na bližnjo uro, češ, da že pred vratimi je spolnjenje njih željá, ki jih bo doveršila prosta in nedeljiva republika. Ta veliki prekucuh Italijanom obeta, da znamenje bode iz Pariza dano, ker pravi, da prekuc Napoleonovega prestola tudi republiki stori prostor.

Da je to želja Macinova in mnogih drugih, tega nihče ne dvomi; to pa vemo, da ima še Nekdo drugi kaj

govoriti, kakor Macini in prekucubi, in torej zaupajmo v previdnost Božjo.

Da so marsikteri Italijani Macinu tudi res prav posebno prijazni, kažejo sedemdeseteri meščani v Loretu, ki so pustni dan jedli in pili, potem pa Macinu v Lugano napisali ta-le telegram:

Sedemdeset rojakov Lorečanov, zedinjenih danes k veselici, Vam, prvemu laškemu občanu, pošilja bratovski pozdrav.

Toda telegrafijski vradnik, imevši kralja za prvega italijanskega občana, ni hotel telegrama odpraviti.

„Gazzetta di Parma“ 15. u. m. piše tudi iz Reggie v Emilii o ondodnih počenjanjih, demagogiških ali republikanskih.

Zanašamo se, da „Laibaherica“ in „Tagblatt“ nam v kratkem naznanita, da vse to so zbudili: duhovni! Sej undan smo brali v „Laib.“, da celo vriša zoper mlinski davek na Laškem je duhovstvo krivo!! —

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Prijatle cerkvenega petja naj zaver-nemo na novo skladbo g. Ant. Nedvéd-a: **Bone Deus** pro una voce cum organo aut physharmonica. (Op. 18.) Cena 30 kr. pri Milicu.

— Učiteljsko društvo za Kranjsko ima 31. t. m. svoj prvi véliki in vstanovni zbor (v 2. sobi 3. razr. c. k. normalke). Začetek je ob 9. Poročilo o dosedanji delavnosti; razgovori, kako naj se ljudski učitelj véde po novi šolski postavi; nasveti; volitev odbora: to je odmenjeni snutek tega shoda. —

Od katoliške družbe na Kranjskem. Sprejemnice vseh udov, ki so se dozdej oglasili, so gotove. Dobi jo vsak pri tistem odborniku, kjer se je zapisal. Novi udje se zamorejo zapisovati pri odbornikih, ali pa v družbini pisarnici. Družbina pisarnica in sploh družbino stanovanje je v „gosposkih ulicah št. 214 v prvem stropji zadej. Pisarnica je odperta vsak dan od 10 do 12 dopoldne. — Plačevanja se sprejemajo pri g. Gerberji v njegovi prodajalnici in pa v družbini pisarnici, in plačilo se z listi poterjuje. Plačevalci naj vselej povedó svojo številko ali numero, ki jo imajo na sprejemnici, da se njih ime hitro najde. Za vpisnino in sprejemnico se plača 5 kr.

V Ljubljani 15. sušca 1869.

Vodstvo.

Govor dr. A. Čebaška pri vstanovnem velikem zboru.

(Konec.)

Vabil je potem odbor javno po časnikih vrne, da naj obilno pristopajo k novi katol. družbi, in se oglašé v ta namen pri začasnem odboru, kakor jim je pri rokah; poslal je odbor vabila tudi po deželi na več krajev, da bi se hitreje vkoreninila in širila nova družba.

To vabilo ni bilo zastonj; iz mesta in nekaj že tudi z dežele se jih je oglasilo in vpisalo iz mnogih stanov obilno čez 400, in se še pričakuje odgovor od več strani; tudi jih je gotovo veliko čakalo na to, da po današnjem zboru zvedo stan nove družbe, in zato se smé upati, da se bo število udov odslej hitreje in obilniše množilo, ker je odpravljenih mnogo zaprék, in po zbranih udih bo slehern, ki še pomišljuje, lahko zvedil stan, namen in potrebe nove družbe.

Ta čas je odbor tudi popraševal po pripravi hiši ali sobi, ki je neogibno potrebno središe za družbo in njeno delovanje, kjer bi se udje zapisovali in shajali za čitanje in druge namene, kjer bi se shranovale bukve in časniki, katerih si bo mogla družba omisliti. Tega posla začasni odbor še ni konečno dognal,

in sicer, ker dozdej še ni bila tako potrebna lastna soba in je odbor hotel te stroške odložiti in novemu odboru, ki se bo danes volil, to delo pripustiti v končni pretres, ker se do zdaj ni moglo za gotovo vediti, ali se bo napravila izmed kat. družbe še posebna besednica (Resource), kakoršno pravila omenijo, in ktera bi več sob potrebovala.

Tudi za potrebno bukvarnico se je priporočal odbor, in je dobil nekatere pripravne bukvice v dar, za ktere se s tem zahvaluje pa nadalje priporoča, ker slabe dnarne moči mlade družbe ne zmagajo, da bi vse drago in novo plačevali; marsikteri pa lahko pogreša kakih bukev, ki utegnejo biti drugim udom v korist, razveseljevanje in podučevanje.

Naročil je odbor tudi lepe sprejemnice v slovenskem in nemškem jeziku, ktere imajo mnogi že v rokah, drugi vpisani jih pa dobé, kakor hitro bo mogoče delo zgotoviti. Taka sprejemnica je slehernemu v lep spomin in še lepši pomen za katoliško družbo na Kranjskem v Avstriji. Spodaj na taki sprejemnici so znamenja oblasti poglavarja katoliške cerkve, rimskega papeža, ker ta je katoličanu temelj in skala, na kateri trdno stoji kat. cerkev, ta ima v znamenji ključev nar viši od Kristusa podeljeno oblast vezati in razvezovati, t. j. zapovedovati in prepovedovati v vidnem kraljestvu božjem na zemlji. Okrog in okrog se ovija višnjevi pas z napisom: Hvaljen bodi Jezus Kr.! v znamenje, da naj vse naše djanje obernjeno in namenjeno bo v to hvalo božjega Začetnika naše cerkve, da naj ta hvala vse obsega in družji, in nas spremlja skoz vse življenje. Na desni in levi sta kranjski in avstrijski gerb, s pomenom, da katoličan tudi socialne ali društvene dolžnosti do domovine in države hoče zvesto spolnovati. Zgorej je svetel križ, znamenje sv. vere, ki ga deržita dva angela Božja, ter nam govori: „V tem znamenji je zmaga, in po ti zmagi v moči sv. vere bomo enkrat od nebeških prebivalcev sprejeti v večni nebeški dom. In tako sprejemnica v podobi izrekuje prislovice, ki se je tudi v ti hiši tolikrat razlegala, namreč: Za vero, dom in cesarja; naj bi se kakor v besedi in podobi, tudi v življenji in djanji čedalje bolj vresničila in pokazala. Glej, kako lepega pomena je lepa sprejemnica, za ktero bo gotovo vsak rad vterpel te male solde (5 kr.).

Začasni odbor tudi ni spustil spred oči besednice, ktero omenjajo pravila v § 2. f., ktere posebni namen je, da bi se odrašeni moški udje shajali v nasprotno spodbudilo in razvedrilo, se pomenkovali, brali, pošteno kratkočasili; pa te reči odbor ni mogel dognati, ker ni vedil, ali se bo oglasilo dosti obilno število deležnikov v to ožje posebno društvo, v katerem bo treba tudi večih doneskov. Zato prepuša začasni odbor to delo novemu odboru, ki bo, ko se število udov še nekoliko pomnoži, lažje kmali zvedil, ali je dovolj udov pri volji to besednico v življenje sklicati, kar bi bilo močno želeli, ker le po tem in s tim bo prišlo več življenja in edinjenja v našo družbo. Tudi zavoljo potrebnih sob bi se lažje vse primerno vravnalo, ker bi se oba oddelka družbe vzajemno podpirala. Nekteri udje so že po oglasilnem listu to željo izrekli; naj bi tudi drugi novemu odboru zastran besednice svoje želje kmalo naznanili, da vé po tem ravnati v svojem delovanji.

To je ob kratkem dosedanja delavnost začasnega odbora; ni sicer velika, pa zadostna za zdaj, ker je rešil svojo nalogo in dosegel namen, namreč: vstanovljenje katoliške družbe, ter ji nabral toliko število udov, da častiti zbor zamore danes voliti novi odbor, kateri bo imel oskerbovati potrebne opravila za to leto. —

Naj mi bo dovoljeno, temu naznanilu o zborovem delovanji dostaviti še nekatere želje ter jih očitno izreči,

in sicer: 1. Naj se ne tirja in ne pričakuje od družbe in njenega odbora precej v začetku preveč in tega, kar je nemogoče. Blagorodni začasni g. predsednik je rekel že v govoru 9. grudna: Gospodje, velike reči so nam doseči, pa z malim moramo začeti.

Na enkrat se ne dá nobena tehtna in težavna reč dognati; začeli smo še le sejati in saditi; le veselo naprej! iz malega bo izrastlo veliko, in pri vgodnih pogojah se bo ob svojem času sad prikazal ter dozorel.

2. Ta namen doseči, delajmo vsi z združeno močjo, odbor in udje naj se podpirajo s svetom in djanjem. Ne deržimo dalje v nemarnosti križem rok, da nam ne bo veljalo evangelijsko očitjanje: „Ko so ljudje spali, je prišel sovražnik, ter zasejal ljuliko med pšenico.“ Delajmo in pomagajmo si, in Bog nam bo pomagal. Učimo se od nasprotnikov, ki se na vse strani trudijo, podpirati svojo puhlo reč. Ali mi za dobro stvar ne bomo toliko storili? Glejmo na druge dežele, kjer se kar hitro množijo katol. družbe, in k novi delavnosti budé, in novo kat. življenje razodevajo, kakor smo pred kratkim brali, da so se v Innsbuku sošli odborniki 34 kat. družb na Tirolskem. Ne ustrašimo se posmehovanja, ki ga nevošljivost in hudobija bljuje na nas, velikoveč naj nam bo to znamenje, da smo dobro začeli, ako že zdaj nasprotnik ne more mirovati. Tudi ne poslušajmo praznih ugovorov hudobnih, nevednih in zanikarnih ljudi, ki hinavsko pravijo: „Čimu to? sej smo bili tudi do zdaj katoličani? Čimu mir kaliti?“ Res je veliko katoličanov, ali le bolj po imenu, pa malo v djanji, in res kličejo: „mir“, kjer ni miru, razun tak, kakor na pokopališu, kjer ni življenja. V tem trudu naj nam bo vodilo zavest, da komur vera ni vse in čez vse, temu ni nič, in je nima. Tu nehajo razločki stanu in narodnosti, učenosti in bogastva; tu je vsim le en poklic, ena naloga in pot. Podajmo si zato roke, da varno in krepko po nji napredovamo. Zato naj se odpravi vse, kar koli zadržuje dobro reč, krivi zaumeni, boječnost in obrekovanje, in naj se obračajo vsi pripušeni pomočki na to, da se naša reč pospešuje, dober svet in podučevanje, lep zgled in dobre bukve. Da se le, kakor si koli že bodi, označuje Kristus. Tega se veselimo, in se bomo veselili.

3. Naj zato vsak izmed udov v svojem krogu skerbi, da se število udov pomnoži čedalje bolj (kajti le obilna družba ima večjo moč in vpliv); naj torej sleherni soznani druge z blagim namenom katol. družbe, ki se strinja z namenom keršanstva, in pokaže njeno potrebo današnje dni, ko nas toliko nasprotnikov očitno in skrivno napada, da jim posamezni človek ni več kos, ter ga lahko v oblast dobé, da sam ne bo vedil, kdaj in kako! Kakor smo že v katoliški cerkvi vsi združeni, tako nas katoliška družba še tesnej družji, blažiti sebe in druge, množiti ljubezen v sercu in v djanji. —

4. Naj podpira, komur je lahko mogoče, z denarno pomočjo mlado družbo, da se trdno vstanovi in okrepi. Letni doneski so silo majhni zato, da se zamorejo tudi menj premožni vdeleževati in pristopiti. Potrebe pa so in bodo velike, namreč oskerbeti dostojne sobe, hišne potrebe, časnike, bukvarnico, in tudi za druge dobre namene. Več udov je zato že podpisalo ali tudi dalo večji doneske za vstanovljenje družbe in besednice. Ker je znana radodarnost našega mesta za dobre namene, upamo, da bodo tudi še drugi, premožniši radovoljno delili večji darove v pospeševanje te dobre in koristne naprave. Malo in veliko se bo hvaležno sprejemalo in obračalo po volji darovavcev v vesoljno korist in potrebo, in naznanoval se bo od vsega natančen poštev.

Sklepam to svoje naznanilo s serčno željo, da bi mlada družba prav verlo napredovala, naj bi iz zerna izrastla v košato drevo in rodila obilno sadu v čast

Božjo, v naš in bližnjega prid in veselje, v korist cerkvi in domovini. Vsegamogočni pa naj obilno blagoslovi delo odbora in družbe, njegova milost naj bo vselej med nami in z nami. —

V XIII. Matičini seji, ki je bila 11. t. m., je bil na mesto ranj. g. A. Kosa za predsednikovega namestnika enoglasno izvoljen g. P. Kozler, deželnega glavarja namestnik. Govorjeno je bilo, da dobimo letos menda navadni koledar in letopis, čegar vredovanje je prevzel predsednik g. dr. Kosta sam, Vodnikove spise (življenje, pesmi, razlaganje, nekatere druge nevezane sestavke), in Schödlerjevo fiziko. Svetovalo se je tudi, naj Matica skuša kupiti kako hišo, napraviti v nji morebiti svojo tiskarno itd.

V bratovščino ss. Cirila in Metoda se je med drugimi zapisalo 17 posebno znamenitih oseb s pristavkom: „V povišanje Božje časti in v osramotenje satana in njegovih pomagačev.“ —

V Mehovem so 9. t. m. god slov. aposteljinov, bratov ss. Cirila in Metoda, slovesno obhajali s peto sv. mašo. Prejeli smo od ondod 89 novih družnikov za to bratovščino.

Iz Gorice. Ti-le gospodje se napravljajo na slovesno zlato mašo sv. Očeta: Mart. Kumar, mestni fajmošter pri sv. Ignaciju; dr. Hrast, vodja bogosl. semenišča; gosp. Sesič, profesor veroznanstva na gornji realki, g. Podreka, fajmošter v Solkanu; pl. Pozareli, kaplan v Turjaku; g. Bresciani, župan v Červinjanu. Denara v dar sv. Očetu so pobožni iz proste volje zložili čez 2500 gl., in podpisov na vošilo, ki se bo izročilo sv. Očetu, je brez števila.*)

V Gorici je bil ob koncu lanskega leta natisnjen „Katekizem za Slovence videmske nadškofije na Beneškem.“ To delo ima posebno znamenitost v današnjem času in razveselivne so poterjevalne besede premil. g. nadškofa, ki se tako-le glase: „V Kristusu nam ljubljenu častitemu duhovstvu slovenskega okraja (regionis Slavae) te nadškofije pozdrav v Gospodu! — Že dolgo se je želelo, naj bi se obség keršanskega nauka sestavil v domačem jeziku v rabo in korist vernikom Kristusovim slovenskega okraja te nadškofije, s čimur bi se za posamezne kraje dosegla (besedna) edinost in zanesljivost v učenju keršanskega nauka. To se je storilo v pričujočem delcu, v katerem se po sodbi naj izverstnijih bogoslovov, govorečih slovenski jezik, pred vsem nahaja podoba zdravega nauka po opominovanju apostelnem (2. Tim. 1, 13). Torej s pričujočim pisanjem pohvalno imenovanemu svojemu duhovstvu prav posebno priporočujemo, da naj si prizadevajo pri rabi tega katekizma postavljene namene dosegati ter skrbeti, da njim izročene duše zmiraj v dobrem rastejo. Andrej Casasola, nadškof.“ — Ta katekizem je vzet iz kerš. nauka mondotskega škofa mlgsp. Casati-a, ki je bil od poprejšnjih videmskih nadškofov zapovedan za vso videmsko nadškofijo v laškem jeziku. Slovenci dozdej še niso imeli tiskane in poterjene prestave tega katekizma, duhovni so sami prestavljali iz laškega v slovensko, torej je očitno, da se je v besedah pogrešala vterjena edinost. Ni bilo pa moč skrbeti za likanje ondotnega podnarečja, ker slovenšini ondi še nikoli ni bila pot odperta ne v šole in ne v vradnije, akoravno je v videmski nadškofij 40.000 Slovencev. Ti Slovenci so bili v začetku pod oglejskimi patrijarhi, l. 1420 jih je odločila benecijska ljudovlada; le samo v cerkvah se je ohranila slovenšina, in cerkev jo je obvarovala med ljudstvom. Po nekterih farah in kaplanijah je skorej

zginila ali se le popačena ohranila. Primerilo se je v sili, da v nekatere kraje slovenske so bili pošiljani terdi laški duhovni. Očitno je, da to ni bilo slovenšini v prid, akoravno se takrat na poitalijančevanje ni mislilo. To je toliko manj čudno, ako pomislimo, da ranjki kanonik Veriti, pozneje slovenski pisatelj, besedice slovenske ni vedil, ko je bil prišel za duhovnega pastirja celo na Kranjsko — v Horjul. Učil pa se je marljivo in gredé s cerkvenikom po polji in v podružnice ga je vedno pral: „Kaj to, kaj to?“ — Novi katekizem bode veliko pomagal, da se ljudstvo tudi bolje slovenšine uči, ker zasukan je nekoliko na kranjsko narečje. Da bode sčasoma še marsikaj bolje, se je zanašati. Ne samo za versko stran je novi katekizem silo doželen, ampak tudi za slovenšino, katero hočejo ondotni Slovenci svojim mlajšim izročiti, kakor so jo od svojih prededov prejeli.

Tudi po Hervaškem se razširja molitev za poedinjenje razkolnih grekov. Po čast. o. Viljemu smo prejeli s Tersata lepo število senjskih gg. bogoslovcev, ki so se zapisali v bratovščino ss. Cirila in Metoda. Tako je prav!

Briksenška škofija s Predarlskim ima po novem duhovskem imeniku: 399.918 duš, 498 raznih duhovnih pastirskih krajev, 1316 samostanskih in drugih duhovnov, 752 vsakdanjih šol s 19.870 šolarji in 19503 šolaricami, 618 nedeljskih šol z 10.333 šolarji in 10.985 šolaricami, 877 učnikov in 310 učenic, pa 745 katehetov. Milgsp. Vincencij Gasser je že 90. škof; prvi škof (v Säben-u) je bil mučenec, sv. Kasijan. —

V Drinopolju na Bulgarskem in v okrogu, kolikor iz ondotnih pisanj povzemamo, se katoliška zavest razširja. Ondotnemu misijonu manjka delavcev in tudi pomočkov; P. Šimon Kobrziski, učenik bulgarske šole, je pogosto began v tem opravilu, ker mora mnogotere kraje obiskovati. Undan je bil v Poksovanu; zdaj se je odpravil v Topostar in Akbunar kerševat novorojencev. Br. Francišk (iz Ljubljane) se čedalje bolj izobrazuje za učenika malim. Pod vodstvom gosp. prednika č. o. Toma zdaj vsak dan uči dva mala dečka avstrijskega poročnika. S kopernenjem pričakujejo saj enega mašnika iz Rima.

„Tagblatt — šolski špicelj.“ Koliko se „Tagbl.“ za šolo peča in — bi djali — hoče v nji nekaj strahovavni komisar ali „šolski strah“ biti, je pokazal v sabotnem listu, govoreč o darilih za papeža. Ondi piše: „Wie wir vernehmen, sollen sogar in einer Mittelschule die Religionslehrer unter der Jugend für die päpstliche Steuer agitieren. In dem betreffenden Lehrkörper haben schon mehrere Stimmen gegen diese Propaganda sich ausgesprochen und es wäre nur zu wünschen, dass von der Direction diesfalls eine Lehrerconferenz einberufen und die Religionslehrer in die gesetzlichen Schranken gewiesen würden.“ — Kdor je še dvomil nad tem, kakošen je „Tagblattov liberalizem“, ga ima v teh verticah blezo dosti zaznamnjane. Zanašajmo se, da bode „Tagblatt“ že skorej peticioniral za svojo lastno policijo, s katero bode strahoval „ultramontance“, „neusmiljene katehete“, „dunkelmänner“ itd., ter mu ne bo treba tako zdihovati po raznoterih tepežnicah in policijah za „nepokorne.“ . Ker govori ta spis o „katehetih“, vsakdo vé, da zadeva gimnazijo. Vemo pa iz gotovega vira, da je verla gimnazijska mladina na povabilo svojih katehetov popolnoma prostovoljno po dpisala občno adresi do sv. Očeta k Njihovi zlati maši, da pa o „päpstliche Steuer“ ni bilo ne besedice. — Ne mara je pa to „päpstliche Steuer“, da gimnazijski učenci srečo vošijo sv. Očetu, kakor jo vošijo gg. profesorjem o njih godu ali o kakem imenitnem prigodku? No! toliko sijajniši „liberalizem Tagblattov“, kateremu naj ponižno hvalo vedó tisti nekteri profesorski adepti, kateri s „Tagbl.“ vred preserčno

*) Iz Kranjskega se še nič ne sliši, da bi se bil kdo oglasil. Ako bi kdo šel, bi nam ne bilo treba darov nunciju pošiljati, bi jih kar seboj vzeli. Vr.

žele gg. katehetom „poce dajati“ po slavnem vodstvu. Sicer bi pa bilo tudi to posebno, ako bi „T.“ ljubljanskim učencem ne prišteval več zavednosti, kakor pa dunajskim začetnim šolskim otrokom, ako morda misli na glasovito ordonanco dunajskega župana zoper podpise začetnih šolarjev za vošilo sv. Očeta. Zdi se nam, da so slovenski gimnazijci zadosti razodeli zreli um v dijaški besedi 28. svečana. Pokazali so tolike zmožnosti, da se res smejo imenovati nada lepši prihodnosti, pa le, če se mladina z zedinjenimi močmi prav vodi ter nagiba le k temu, kar je res lepo, blago in dobro, zlasti tudi ne odvraca od ljubezni do vidnega poglavarja sv. cerkve, kateremu je vsak veren katoličan dolžan podložnost in spoštovanje.

Solsko. Z Avstrijskega se naznanuje, da je po deželi splošnja nezadovoljnost zastran šolskega nadzorstva, in ljudstvo bi rado v adresah svojo misel povedalo, ako bi se ne balo, da bo ravno tako malo pomagalo, kakor so adrese za ohranjenje konkordata. Srenje čutijo svojo nezmožnost za šolsko nadzorstvo in tožijo, da nimajo časa, zmiraj čuti nad učiteljem, ne potrebne moči k temu, ne razume njegove učne osnove in ne morejo presojevati njegovih zmožnosti. Tako „Volksfrd.“ — Tudi iz Loke se sliši, da je bilo ljudstvo vse začudeno in nejevoljno, ko je k spraševanju prišel gosp. G. namesto g. dekana.

Razgled po svetu.

Nadškofijstvo solnograjsko je prepovedalo dosedanjim šolskim nadzornikom zadevne pisma izročevati, kakor tudi, da duhovni ne smejo sprejemati službe državnih šolskih inšpektorjev brez škofijskega pooblastenja.

Seje derž. zbora imajo jenjati 8. majnika; proti koncu maj. se imajo pričeti deželni zbori, ki se zategnejo do konca jun. Na začetek sept. so nastavljene delegacije, katerim nasledva v okt. zopet derž. zbor. —

V Čedadu je bil Bazilij Mesaglio, fajmošter z Orsarije, v ječo djan zavoljo tega, ker ga je bil neki hudobnež gerdo obrekel. Sodnija pa ga je nekrivega spoznala. Povernivši se k svoji čedi je bil sprejet z nezmernim veseljem od farmanov; zvonovi so peli, in vse ljudstvo je slavo klicalo.

Litomeriški škof je izrekel v pastirskem listi o zlati maši sv. Očeta besede, ki morajo vsacega laži-katoličana globoko presuniti, če ima le še kaj vesti. Pravi namreč: „Ločenje med tistimi, ki se res in v sercu še k cerkvi štejejo, in med unimi, kateri po znotranjem niso več njeni, je v naših dnevih že toliko dozorelo in se razjasnilo, da se živi udje sv. Cerkve s polno zanesljivostjo spoznajo iz njih spoštovanja in ljubezni do poglavarja sv. Cerkve.“ — V katoliški Cerkvi ni nič leve, ampak le sama desnica, — in kateri bi hotel tukaj katoličan-levičar biti, bode mógel že tudi sodnji dan z levo stranjo zadovoljin biti.

Katoliška mladenška družba na Dunaju je oskerbela, da se zraven mnogih vošil dunajskih móž pošlje sv. Očetu tudi mladenško vošilo, na katero se podpisujejo katoliški študenti, tergovci in obertniki od 14–30. leta. Dunajski katoliški mladenči želé, naj bi to djanje mladenči po vsi Avstrii posnemali.

V Insbruku se je mestni župan dr. Rapp županstvu odpovedal, ker je večina odbora določila šolski ukaz zveršiti, g. župan se pa tega vdeležiti ne more, ker je ta naredba po njegovem prepričanju zopervstavna in zoper njegovo vest.

Z Rima pišejo, da ministerski ukazi zoper duhovne zakonske sodnije so grofu Trautmansdorfu zopet nove zadrege napravili v poravnavi z rimskim Stalom. Eden dunajskih listov pristavlja, da bi bilo ministerstvo v

svoj lastni prid bolje storilo, ko bi ne bilo dalo tega ukaza, kakoršnega ljudstvo nikoli ni želelo, ampak le advokati. Neki zbornik dr. Hanisch je celo šuntal, naj bi se ljudstvo podučilo, da smé sodbe duhovskih sodnij razcafe drati, in poslom duhovskih zakonskih sodnij vrata pokazati. Naj gleda država, od kod ji bo blagoslov in kakošen pospéh poslanških posvetovanj v zbornici, v kateri je dopušeno tako govoriti zoper dogmatiške naredbe cerkve Božje! Sej vsak podučen vé, da duhovske sodnije nobene državne postave ne žaliyo, kakor uni list dalje dokazuje in da člen I temeljnih postav je z ravno tistimi besedami v parski in saksonski postavi, vendar v obeh deželah cerkvena oblast sodi o zakonu katoličanov. Na Ogerskem so pri veliki prostomiselnosti duhovske zakonske sodnije v polni veljavi. Verska resnica je, da ima katoliška Cerkve v svojem okrožji sodnijsko oblast, in ministerstvo utegne še spreviditi, da s svojim ukazom, s katerim vendar ni doseglo hvale liberalcev, je tudi cerkvene zadrege še bolj zamotalo. Govori se tudi, da bodo škofje dali protest zoper ta ukaz.

Razne novice. Na Tirolskem je opozicija zoper Hasnerjevo šolsko ordonancijo posebno močna. V Bruneku gg. dekan in kateket nista prišla k šolski poskušnji. Dekan v Ampeci je vradnii naznanil, da šolskega nadzorstva ne bo odložil, dokler mu škof ne vleva. Dekan v Kastelruth-u pisem o šolskem nadzorstvu ni izročil okrajnemu glavarju z opombo, da bi bilo to zoper pogodbo in zoper vstavo, ker je temu nasproti konkordat in sklep deželnega zbora. Deželni odbor je odrekel svojo sodelavnost pri zverševanju šolske nadzorne postave. Razširjeno je po deželi prepričanje, da največ bo šola sama terpela, ako se zverši ordonancija od 10. febr. Mestnjanski odbor v Briksnu je sklenil, da ne bo razposlal ukaza okrajnega glavarstva, ki hoče, da naj se dosedanje šolsko distriktno nadzorstvo odmakne. („N. Tir. St.“) — Protestant dr. Stüve v Osnabruku, nekdanji minister, je te dni rekel: „Brezverska šola žene šolo v pogin; brezverska šola podkopuje versko življenje pri ljudstvu in razdira mu nravo ali moral. Ako cerkev in šola skupaj ne delate, se ruši čednost in blagostanje; torej je dolžnost, da se šola verska ohrani.“ — Rusija je 9 milijonov rubljev zadegala s tem, da je Polonijo v rusko okrajino spreminjevala. Zdaj misli drugo pot nastopiti.

Opava na pruskem Šlezkem, ki ima pet katoliških in 1 evangeliško gimnazijo v Ratiboru, dobi še sedmo gimnaz., in sicer zopet katoliško, ker po vladinem načelu mora vsaka naprava imeti verski ali konfesionalni značaj.

Katoliška študentovska kazina v Parizu, ki jo imajo že od l. 1838, si je kupila lastno hišo, ki je bila nedavno blagoslovljena. 360 študentov in kaci 100 družih ljudi ima družnikov.

Kazališni vodja v Insbruku je pod nič prišel; občinstvo ga je namreč zapustilo, ker je cerkvi sovražne igre dajal. (Gemztg.)

Iz Ljubljane. Pri volitvi novega mestnega odbora, ktere se domorodni niso vdeležili, se je izmed 1201 volilca jih volitve vdeležilo le 545, tedaj še polovica ne.

— **Svitli cesar Ferdinand** so podelili za farno cerkev v Oblokah 500 gl.

Očitna zahvala. Slavnoznanemu ljubljanskemu parjarju g. Valentinu Zadnikarju, ki se je pri izdelovanju novega ciborija za našo farno cerkev zares pravega umetnika skazal, in s to veličastno posodo vse farane razveselil, izrečemo tukaj očitno hvalo in zahvalo, in serčno želimo, naj bi njegova umetna roka še dolgo lepšala cerkve po Slovenskem.

Farno in srenjsko predstojništvo v Šmartnu pod Šmarno goro, 16. sušca 1869.

Iz Loke. Dobili smo pred poldrugim letom za našo mestno farno cerkev sv. Jakopa lepo monštranco v gotiški obliki, poslano po gospodu mestnem fajmoštru preč. g. Köstelnu. Za dobrotnika, kterege ime nam je neznano, smo lansko in letošnje leto imeli slovesno mašo z blagoslovom. Ker ga pa tudi po dolgem času pozvediti ne moremo, da bi se mu zahvalili, torej mu tukaj po Danici očitno izrečemo svojo preserčno zahvalo, kakor tudi v. č. g. J. Köstel-nu. Vedno ga hočemo v blagem spominu ohraniti in pred sv. R. Telecom moliti za plačilo, da naj ga mu Vsegamogočni v ohilnosti deli. — Šubic Janez nam dela nov Božji grob; mislim, da bode delo izverstno, pa več se bo vidilo v malo dnevih.

Fr. R.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Blažu Lenček-u je podeljena lokalija Rob.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. „V poveličanje slovesne petdesetletnice sv. Očeta sprejmite tu 50 frankov v zlatu. Fidel Terpinec, častni mestnjani ljubljanski, vitez Franc-Jozefovega reda in 70letni ud rimsko-katoliške cerkve.“ (Poslano do g. mestn. fajm. J. Zupana.) — G. J. Burger z Berda 5 gl. — Pastor cum grege 17 gld., g. J. A. z Berda. — G. M. N. iz Zapog križavec za 2 gld. 20 kr.: „V spomin zlate maše Piju IX s prošnjo: da bi Bog sovražnike sv. Cerkve ponižal.“ Od farmanov 2 gold. 15 kr. — Iz Kranja izročili p. n. gosp. dekan A. Reš naslednje darove: 1. Mestna fara Kranjska: v popirji itd. 145 gl. 71 kr., v zlatu 20 gl. 45 kr., v srebru 46 gl. 90 kr. Skupaj 213 gl. 7 kr. 2. Fara sv. Martina pred Kranjem: v popirji itd. 30 gl. 16 kr., v zlatu 2 gld., v srebru 20 gld. 90 kr. Skupaj 53 gld. 6 kr. 3. Mavčiče: v popirji itd. 30 gld., 42 kr., v srebru 1 gl. 80 kr. Skupaj 32 gl. 22 kr. 4. Terboje: v popirji itd. 9 gl. 37 kr., v srebru 5 gl. 16 kr. Skupaj 14 gl. 53 kr. 5. Sv. Jošt: v popirji 10 gld. 6. Predor: v popirji 4 gl., v srebru 1 gl. 5 kr. Skupaj 5 gld. 5 kr. 7. Kokra: v popirji 5 gold. 40 kr. 8. Kovor: v popirji 3 gl. Vsega skupaj 336 gld. 33 kr. Dodatek iz Kranja 5 gl. — Iz Predosel nekaj čez 31 gl. Med temi temi je 7 gld. 20 kr. od pridnih šolarjev in šolaric, ki sv. Očeta namestnika Kristus. priserčno ljubijo. (Po g. E. Č.) — Šmarnogorski sv. Očetu: Duhovnik 1 terdnj. za 2 gld., 2 križavčka po 11 grošev st. d. družina Marijana, Neža, Jera, Jože, Tine, Anzi po 1 sr. dvajsetici star. den., skupaj 5 gld. 2 gr., in prosijo sv. Očeta za blagoslov. — Iz Novega mesta: „Sv. Oče, Bog Vas živi še veliko lét, nam pa sprositi gnade velike spet, in pa enkrat srečno umret.“ M. K. 1 star. dvajset.: za srečno zadnjo uro. M. B. 1 st. dvajset.: za gorečo ljubezen do Boga. R. K. 1 gl.: „Sv. Oče, sprositi mi, da bi mogla vselej po vredno k sv. Obhajilu pristopiti in pa srečno zadnjo uro. M. F. 1 st. dvajset., prosi blagol. za srečno zadnjo uro. J. K. 20 kr. za milost prave pokore in srečno smertno uro. — Iz Šentjurja pri Kranji: Gospod Juri Košmer, fajmošter, 7 gld.; gosp. Janez Koprivnikar, kaplan, 5 gold.; gosp. Šim. Robič, kapl., 2 gl. — Od sv. Jakoba v Ljubljani nadaljevani doneski 26 gld. 8 kr. — Sveto-gorska fara preljubemu sv. Očetu za zlato mašo 7 gl. 65 kr. Š. K. — Mestna fara v Loki po preč. fajm g. Remicu za zlato mašo sv. Očeta v raznih den. 178 gl. 35 kr. „Mestna loška fara pri veseli priložnosti zlate maše sv. Očeta Pija IX izreče

serčne vošila, naznanuje svojo stanovitno vdanost in pokoršino do poglavarja sv. cerkve, se priporoča sv. Očetu v molitev in prosi blagoslova za sedaj, posebno pa za smertno uro.“ — Lep št. 1 gold.: „Sv. Oče! prosite pravega duha in spreobrnjenja nasprotnikov Slovencev.“ — Z Brezovice 23 gold.; — gosp. J. P. 1 cesurski cekin. — Z Verhnike po p. n. gosp. dekanu 102 gld. 48 kr.: Vsi darovavci serčno želé sv. Očetu še mnogo lét in poseben blagoslov za prihodnji vesoljni cerkveni zbor. — Franciška 50 kr.: „Prosim, sv. Oče! blagoslovite me za odpušanje grehov in za srečno zadnjo uro.“ — 2 ces. cekina s pristavkom: „Da bi me sv. Oče blagoslovili — in mi poterpežljivost sprosili! M. K. Kr. — Gospodičina B. 2 gl. — Dekleti Lena K. in Neža A. iz spodnjega Štajarskega pošljete sv. Očetu v spomin zlate maše 2 gl. sr. Prosite pa Njih apostolskega blagoslova v dušnih in telesnih potrebah, posebno, da bi sv. Oče sprosili, da bi se mogle vselej prav pripraviti k sv. Obhaj. — Nekatere dekleta 70 kr.: „Za povikšanje sv. katoliške cerkve, za duše v vicah in srečno zadnjo uro. — Po p. n. gosp. dekanu M. Kožuhu v Stari Loki prejeli v raznem denaru telesne zneske: 1) Stara Loka s pristavkom: „Ut gregem tuum et pastorem regere et conservare digneris, 121 gl. 26 kr. 2) Selce 77 gld. 20 kr. 3) Železnike 75 gld. 55 kr. 4) Javorje 15 gl. 10 kr. 5) Zali log 12 gl. 6 kr. 6) Dražgoše 11 gl. 7) Sv. Lenart 9 gld. 5 kr. 8) Bukovšica 9 gl. 9) Stara Oslica 6 gl. 30 kr. 10) Sórica 5 gl. 20 kr. 11) Iz mesta (gl. posebni zapisnik, in k temu še) 15 gl. 20 kr. Skupaj od dekanije 356 gld. 92 kr. — Reza Pesjak 1 gl. — Ljubljanski čč. gg. bogoslovci 39 gld. s pristavkom: „Talis enim decebat, ut nobis esset Pontifex!“ — Dekliška šola v Loki daruje 16 gld. 50 kr. v novih srebernih deseticah in 6 gld. 60 kr. v srebru, sv. Očetu v spomin Njih zlate maše, ter jih prosi sv. blagoslova. — „Benedic, sancte Pater! ovibus Tuis“: 1 cesarski cekin in 5 gld. v popirji. — Iz Idrijske dekanije pošljejo sv. Očetu Piju IX v spomin Njih zlate maše: Idrija 19 gl. 70 kr. v papirju in 1/4 tolar. za 33 kr. sreb. den. Še posebej pa: Neka gospa 1 zlat cekin s prošnjo za spreobrnjenje in poboljšanje neke osebe; neka druga neimenovana 2 zlata po 10 frankov in prosi blagoslova in molitve za dobro izrejo svojih otrok, za srečno zadnjo uro in za zveličanje duš svojih ljubih ranjcih; neimenovan gospod 5 gld. v papirju za spomin pri zlati maši sv. Očeta. J. Krapš 1 gld. a. v. ter prosi blagoslova sebi in družini za pobožno življenje in srečno smert; sestre J. M. F. A. 1 gl. a. v. s prošnjo za srečno zadnjo uro: Neimenovana 1 gl. v srebru; A. Vidmar 50 kr. a. v. in nje sestra M. Petrič 1 gl. a. v. in M. J. 1 gl. a. v., vse s prošnjo za blagoslov. Neimenovana deklica 20 kr. a. v., in neki šolski dečki 1 gl. 20 kr. n. d. za blagoslov in priprošnjo k sv. Duhu. — Žiri: 31 gld. v papirji: „Bog nam ohrani našega sv. Očeta in nas Njemu. Spodnja Idrija: 7 gl. v pap., 1 tolar za 2 gld. sreb. in 3 sreb. dvajset. Ledine: 2 gld. a. v.: „Sv. Oče! blagoslovite pastirja in čedo!“ Vojsko: 16 gl. a. v. Gore: 3 gl. a. v. Zavrác: 2 gl. 40 kr. a. v. Pri ss. treh Kraljih 2 gl. a. v.

Opomba. Ker se je to pot veliko darov sošlo, torej smo pri večih oddelkih iz nekterih dekanij in tará le glavne zneske tukaj postavili — brez razložka, koliko je v takem ali takem denaru. Ako bi se kje posebej želelo, bi utegnili to pozneje tudi po tacih razložkih vse posamezno naznaniti.

Vr.

Za amer. misijon iz Kranjskega iz Zapog 1 gl. 33 kr. (Smo oddali v kn. škof. pis. Vr.) — Za afrik. misijon: Dve dobrotnici 2 gl. 10 kr. Z Brezovice 3 gl.